

KWARTALNIK
WYDANIE IV/2024

PORADNIK PRAWNY

Powiat Świdnicki

WWW.POMOCPRAWNA.OIC.LUBLIN.PL

WWW.OIC.LUBLIN.PL

WWW.POWIATSWIDNIK.PL

Spis treści

str. 03

Separacja

Piotr Kaniowski

str. 04

Rezygnacja z pracy a opieka nad rodzicem – przepisy prawa w Polsce

Magdalena Piech

str. 09

Testament – jak ustalić czy istnieje i jak go odnaleźć

Magdalena Piech

str. 11

Rozwód bez orzekania o winie i z – różnice, zalety.

Artur Zugaj

Separacja

Piotr Kaniowski
Radca prawny

Sąd może orzec separację wtedy, gdy między małżonkami nastąpił zupełny rozkład pożycia. Różnica między rozwodem jest taka, że w przypadku separacji, rozkład pożycia musi być zupełny ale nie musi być trwały. Natomiast rozpad musi dotyczyć wszystkich więzi – gospodarczych, fizycznych oraz duchowych. Często jest tak, że małżonkowie od dłuższego czasu żyją w rozłączeniu i pozostają w faktycznie separacji. Zatem orzeczenie sądowe jest wyłącznie potwierdzeniem tego stanu.

Pozew o separację może wnieść każdy z małżonków. Właściwym do rozstrzygnięcia w przedmiocie separacji jest Sąd Okręgowy. Pamiętać należy, że pomimo rozpadu więzi małżeńskich, Sąd może nie orzec separacji, gdy skutek niej miałoby ucierpieć dobro wspólnych małoletnich dzieci małżonków albo jeżeli z innych względów orzeczenie separacji byłoby sprzeczne z zasadami współżycia społecznego.

Skutki separacji prawnej są bardzo podobne do tych mających miejsce przy rozwodzie. Oznacza to przede wszystkim, że w momencie orzeczenia separacji:

- powstaje rozdzielność majątkowa,
- zmieniają się zasady dziedziczenia ustawowego,
- może pojawić się potrzeba uregulowania kwestii alimentów, opieki nad dziećmi oraz wykonywania władzy rodzicielskiej,

- konieczne będzie ustalenie sposobu korzystania ze wspólnego mieszkania.
- Małżonek z orzeczoną separacją, nie może zawrzeć innego kolejnego związku małżeńskiego. Nie ma również możliwości zmiany nazwiska na nazwisko noszonego przed ślubem (choć to może zrobić na podstawie innych przepisów – ustawy o zmianie imienia i nazwiska). Ustawodawca przewidział również obowiązek wzajemnego niesienia sobie pomocy przez małżonków – jeżeli wymagają tego względy słuszności.
- Separację nie orzeka się na określony czas, natomiast na zgodne żądanie małżonków może ona zostać zniesiona przez Sąd. Wówczas ustają wszelkie skutki, jakie zostały orzeczone wyrokiem/postanowieniem o separacji.

Nie ma żadnego ograniczenia, jeśli chodzi o to, jak długo możecie pozostawać w separacji. W praktyce nie brak par, które latami odwołują decyzję o wzięciu rozwodu lub podjęciu próby odratowania małżeństwa. Niektórzy w międzyczasie zakładają już nawet nowe rodziny, a jednocześnie nie widzą potrzeby rozwiązania dotychczasowego małżeństwa. Teoretycznie więc po orzeczeniu separacji możecie trwać w tym stanie nawet do końca życia.

Czy separacja jest zatem w ogóle potrzebna? Często jest tak, że małżonkowie nie do końca są na etapie w którym decydują się na rozwód. Nie są też w stanie razem ze sobą funkcjonować. Separacja pozwala na uregulowanie spornych kwestii w zakresie władzy rodzicielskiej, alimentów, wspólnego zamieszkiwania. Jest też rozwiązaniem, dla osób, które ze względów np. religijnych nie chcą się rozwodzić ale też nie mogą lub nie chcą dalej żyć wspólnie z małżonkiem i potrzebują uregulować prawnie swoje sprawy. Separacja pozwala również w wielu przypadkach na spokojne przemyślenie, w którą stronę dalej podążać, ponieważ oczywiście możemy pozostać w separacji do końca życia, ale też możemy albo znieść separację albo też wnieść pozew o rozwód, który to zainicjuje postępowanie kończące małżeństwo.

Rezygnacja z pracy a opieka nad rodzicem – przepisy prawa w Polsce

Magdalena Piech
Radca prawny

W życiu każdego z nas może nadejść moment, gdy konieczne stanie się sprawowanie opieki nad chorym rodzicem. Taka sytuacja wymaga nie tylko organizacji czasu, ale także zapoznania się z obowiązującymi przepisami prawa, które regulują możliwość uzyskania wsparcia finansowego i prawnego. Warto szczególnie omówić dostępne formy wsparcia oraz konsekwencje wynikające z rezygnacji z pracy, by podejmowane decyzje były świadome i odpowiednio zaplanowane.

Zasiłek opiekuńczy

Zgodnie z ustawą o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, ubezpieczony ma prawo do zasiłku opiekuńczego w przypadku konieczności osobistego sprawowania opieki nad innym chorym członkiem rodziny. Zasiłek ten pełni istotną funkcję zabezpieczenia finansowego w sytuacjach, gdy opieka nad bliską osobą staje się priorytetem, uniemożliwiając normalne wykonywanie obowiązków zawodowych.

W myśl przepisów za „innego członka rodziny” uważa się małżonka, rodziców, teściów, dziadków, wnuki oraz rodzeństwo, pod warunkiem, że osoby te pozostają we wspólnym gospodarstwie domowym z ubezpieczonym. Oznacza to, że kluczowym kryterium przyznania zasiłku jest wspólne zamieszkiwanie oraz brak innych osób zdolnych do zapewnienia opieki choremu członkowi rodziny.

W praktyce, sytuacje wymagające osobistego sprawowania opieki mogą wynikać z nagłego pogorszenia stanu zdrowia członka rodziny, przewlekłych chorób, hospitalizacji lub innych zdarzeń uniemożliwiających samodzielne funkcjonowanie chorego. Dlatego też ustawodawca uwzględnił konieczność wsparcia finansowego, umożliwiając opiekunowi skupienie się na potrzebach bliskiej osoby bez ryzyka całkowitej utraty dochodów. Ponadto przepisy precyzują, że zasiłek przysługuje wyłącznie w sytuacji braku możliwości alternatywnego zapewnienia opieki. Przykładowo, jeżeli we wspólnym gospodarstwie domowym znajdują się inni członkowie rodziny, którzy mogą podjąć obowiązki opiekuńcze, zasiłek może nie zostać przyznany. Właśnie dlatego dokumentacja potwierdzająca sytuację domową oraz medyczne uzasadnienie potrzeby opieki są kluczowe podczas rozpatrywania wniosków przez ZUS.

Podsumowując, zasiłek opiekuńczy stanowi ważne narzędzie wsparcia dla osób, które tymczasowo muszą zrezygnować z pracy w celu zaopiekowania się bliskimi, a jego przyznanie wymaga spełnienia jasno określonych warunków prawnych.

Szczegółowe warunki uzyskania zasiłku opiekuńczego

Zasiłek przysługuje na okres zwolnienia z pracy z powodu konieczności opieki nad chorym członkiem rodziny, jednak nie dłużej niż przez 14 dni w roku kalendarzowym w przypadku opieki nad rodzicami lub innymi członkami rodziny. Limit ten został określony w celu zapewnienia równowagi pomiędzy potrzebami pracownika a funkcjonowaniem pracodawcy.

W przypadku opieki nad rodzicami ważne jest, aby pracownik planujący skorzystanie z zasiłku miał świadomość, że niewykorzystane dni w danym roku kalendarzowym nie przechodzą na rok następny. Oznacza to, że konieczność opieki powinna być zgłaszana w sposób przemyślany i uwzględniający inne potencjalne sytuacje w ciągu roku. Utracenie możliwości skorzystania z zasiłku może stanowić istotne utrudnienie w przypadku wystąpienia nieprzewidzianych zdarzeń zdrowotnych w rodzinie.

Warto podkreślić, iż zasiłek nie przysługuje, jeśli inni członkowie rodziny mogą zapewnić opiekę choremu członkowi rodziny. Wymóg osobistego sprawowania opieki jest kluczowym kryterium przy ocenie wniosku i oznaczają, że osoba wnioskująca musi udowodnić konieczność bezpośredniego zaangażowania w opiekę.

Zgodnie z przepisami, jeśli w gospodarstwie domowym chorego rodzica przebywają inni członkowie rodziny, którzy są w stanie podjąć obowiązki opiekuńcze, zasiłek może zostać odmówiony. Na przykład, obecność zdrowego małżonka, rodzeństwa lub innego dorosłego domownika może zostać uznana za wystarczający powód do odrzucenia wniosku, jeżeli mogą oni faktycznie przejąć opiekę nad chorym.

Warto podkreślić, że decyzje w sprawie zasiłku opiekuńczego są podejmowane indywidualnie, na podstawie analizy przedstawionych dokumentów i sytuacji życiowej wnioskodawcy. Dlatego istotne jest, aby wniosek był kompletny i jasno przedstawiał wszystkie okoliczności.

Zasiłek opiekuńczy jest wypłacany w wysokości 80% podstawy wymiaru wynagrodzenia. Podstawa ta jest obliczana na podstawie przeciętnego wynagrodzenia za ostatnie 12 miesięcy pracy. Oznacza to, że wysokość świadczenia jest dostosowana do indywidualnych zarobków ubezpieczonego, co pozwala zachować część dochodów podczas okresu sprawowania opieki nad rodzicem.

Warto zauważyć, że obliczenie podstawy wymiaru wynagrodzenia uwzględnia wszystkie składniki wynagrodzenia, takie jak pensja zasadnicza, premie, dodatki i inne świadczenia wynikające z umowy o pracę. Dzięki temu pracownik może otrzymać zasiłek zbliżony do rzeczywistego poziomu swoich zarobków. Jednakże, w przypadku osób o zmiennym wynagrodzeniu, np. pracujących na podstawie umów cywilnoprawnych lub w systemie prowizyjnym, wysokość świadczenia może być niższą, co warto uwzględnić przy planowaniu budżetu.

Zasiłek w wysokości 80% wynagrodzenia, choć nie pokrywa w pełni utraconych dochodów, stanowi istotne wsparcie finansowe dla osób decydujących się na przerwę w pracy w celu opieki nad rodzicem. Tego rodzaju świadczenie umożliwia częściowe zabezpieczenie bieżących potrzeb finansowych, co jest szczególnie ważne w przypadku przewlekłej opieki lub długotrwałej choroby bliskiego.

Specjalny zasiłek opiekuńczy

Do końca 2023 roku specjalny zasiłek opiekuńczy był jednym z głównych świadczeń przeznaczonych dla osób rezygnujących z zatrudnienia, aby zaopiekować się osobą niepełnosprawną. Świadczenie to miało na celu zrekompensowanie utraconych dochodów i umożliwienie skoncentrowania się na potrzebach bliskiego wymagającego opieki. Zgodnie z przepisami przejściowymi ustawy o świadczeniu wspierającym, osoby, które nabyły prawo do tego świadczenia przed 1 stycznia 2024 roku, mogą kontynuować jego pobieranie, pod warunkiem spełnienia określonych wymagań formalnych.

Ochrona praw nabytych

1. Kontynuacja świadczenia: Prawo do specjalnego zasiłku opiekuńczego zostaje zachowane na dotychczasowych zasadach, o ile wnioskodawca regularnie składa wnioski o przedłużenie okresu zasiłkowego. W praktyce oznacza to, że osoby, które już korzystają z tego świadczenia, nie tracą prawa do niego z dniem wejścia w życie nowych przepisów, pod warunkiem dopełnienia formalności.

2. Zasady składania wniosków: Wniosek o przedłużenie świadczenia musi zostać złożony w terminie trzech miesięcy od zakończenia poprzedniego okresu zasiłkowego. Niedotrzymanie tego terminu może skutkować utratą prawa do świadczenia, co jest istotnym ograniczeniem wymagającym szczególnej uwagi od wnioskodawców. Dlatego warto pamiętać o terminowym składaniu dokumentacji, aby zachować ciągłość wsparcia.

3. Nowe orzeczenie: W przypadku konieczności uzyskania nowego orzeczenia o niepełnosprawności, opieka musi zostać zgłoszona w ciągu trzech miesięcy od jego wydania. Jest to warunek niezbędny do zachowania prawa do świadczenia. Dokumentacja medyczna oraz nowe orzeczenie powinny jednoznacznie potwierdzać stopień niepełnosprawności osoby wymagającej opieki, aby umożliwić przedłużenie okresu wsparcia.

Specjalny zasiłek opiekuńczy pozostaje istotnym instrumentem wsparcia dla osób rezygnujących z pracy w celu opieki nad bliskimi. Jednak korzystanie z niego wymaga skrupulatnego przestrzegania przepisów, w tym szczególnie zasad związanych z terminowym składaniem wniosków i aktualizacją dokumentacji. Warto pamiętać, że każda decyzja dotycząca przyznania lub przedłużenia świadczenia jest podejmowana indywidualnie, na podstawie dostarczonych dowodów i szczegółowej analizy sytuacji wnioskodawcy.

Specjalny zasiłek opiekuńczy wynosi 620,00 zł miesięcznie. Specjalny zasiłek opiekuńczy przysługuje, jeżeli łączny dochód rodziny osoby sprawującej opiekę oraz rodziny osoby wymagającej opieki w przeliczeniu na osobę nie przekracza kwoty 764,00 zł.

Nowe świadczenie wspierające

Od stycznia 2024 roku wprowadzono świadczenie wspierające, które ma na celu zreformowanie systemu wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami, kładąc nacisk na niezależność finansową i bezpośrednie wsparcie dla osoby wymagającej opieki. To świadczenie jest przełomowe, ponieważ skierowane jest bezpośrednio do osoby z niepełnosprawnością, co eliminuje możliwość jego kumulacji z innymi świadczeniami opiekuńczymi, które mogłyby być przyznane opiekunowi.

Wysokość świadczenia wspierającego jest zróżnicowana i zależy od stopnia niesamodzielności osoby wymagającej opieki. Przyjęto mechanizm progresywny, który pozwala na dostosowanie kwoty wsparcia do faktycznych potrzeb.

- **Minimalna kwota: 712 zł miesięcznie** – przyznawana w przypadku osób o mniejszym stopniu niesamodzielności.
- **Maksymalna kwota: 3920 zł miesięcznie** – przyznawana osobom o najwyższym stopniu niesamodzielności, które wymagają stałej i intensywnej opieki.

Kwota świadczenia jest ustalana na podstawie specjalnego orzeczenia o stopniu niesamodzielności, które uwzględnia zarówno stan zdrowia osoby wymagającej opieki, jak i zakres jej codziennych potrzeb. Procedura uzyskania tego orzeczenia jest kluczowym elementem całego procesu i wymaga precyzyjnego udokumentowania sytuacji zdrowotnej przez lekarzy specjalistów.

Kluczowe zmiany

1. **Bezpośrednie wsparcie dla osoby z niepełnosprawnością:** Wprowadzenie świadczenia wspierającego oznacza zmianę w dotychczasowym modelu, w którym wsparcie finansowe otrzymywali głównie opiekunowie. Teraz to osoba z niepełnosprawnością decyduje, jak rozdysonować otrzymane środki, co zwiększa jej niezależność i autonomię.
2. **Eliminacja kumulacji świadczeń:** Świadczenie wspierające wyklucza możliwość jednoczesnego korzystania z innych świadczeń opiekuńczych, takich jak specjalny zasiłek opiekuńczy czy świadczenie pielęgnacyjne. Taka zmiana ma na celu optymalizację wydatków publicznych oraz uniknięcie dublowania wsparcia finansowego z różnych źródeł.

3. **Konieczność wyboru formy wsparcia:**

Osoby pełnoletnie muszą świadomie wybrać formę wsparcia najlepiej dostosowaną do swojej sytuacji rodzinnej i finansowej. To oznacza konieczność analizy korzyści płynących z różnych świadczeń, ich wysokości oraz warunków przyznawania. W niektórych przypadkach świadczenie wspierające może być bardziej opłacalne, w innych – lepiej zdecydować się na dotychczasowe formy wsparcia.

Wprowadzenie świadczenia wspierającego wiąże się z nowymi obowiązkami dla wnioskodawców. Osoby ubiegające się o to wsparcie muszą:

- Uzyskać orzeczenie o stopniu niesamodzielności, które określa zakres potrzeb opiekuńczych.
- Dokonać wyboru pomiędzy świadczeniem wspierającym a innymi dostępnymi świadczeniami.
- Regularnie aktualizować dokumentację medyczną, aby potwierdzać prawo do dalszego korzystania z tego świadczenia.

Świadczenie wspierające to istotny krok w kierunku zwiększenia autonomii osób z niepełnosprawnościami, ale wymaga od beneficjentów i ich rodzin dokładnej analizy i świadomych decyzji dotyczących wyboru najlepszej formy wsparcia.

Rezygnacja z pracy a sytuacja finansowa

Podjęcie decyzji o rezygnacji z pracy na rzecz sprawowania opieki nad rodzicem niesie ze sobą poważne konsekwencje finansowe. Rezygnacja z regularnego dochodu może znacząco wpłynąć na stabilność budżetu domowego, szczególnie jeśli rodzina nie posiada alternatywnych źródeł dochodu lub oszczędności. Dlatego kluczowe jest dokładne przeanalizowanie dostępnych form wsparcia oraz kosztów związanych z opieką nad bliskim.

Warto wziąć pod uwagę takie aspekty jak:

- Stałe koszty utrzymania, w tym rachunki, wyżywienie i opłaty związane z opieką medyczną rodzica.
- Możliwość uzyskania świadczeń finansowych, które mogą częściowo zrekompensować utracone dochody.
- Ewentualne zmiany w planach emerytalnych i składkach na ubezpieczenia społeczne, wynikające z przerwy w zatrudnieniu.

Dodatkowe wsparcie

1. **Ulgi podatkowe:** Osoby opiekujące się bliskimi mogą skorzystać z ulgi rehabilitacyjnej przy rozliczeniu rocznym PIT. Ulga ta obejmuje m.in. koszty leczenia, zakupu sprzętu rehabilitacyjnego czy transportu chorego na wizyty lekarskie, co może zmniejszyć obciążenie finansowe rodziny.
2. **Lokalne programy wsparcia:** Wiele gmin i organizacji pozarządowych oferuje programy wsparcia dla opiekunów osób niesamodzielnych. Mogą to być np. darmowe porady prawne, pomoc w organizacji opieki medycznej czy wsparcie psychologiczne dla opiekunów.
3. **Zasiłki celowe:** W określonych sytuacjach, opiekunowie mogą ubiegać się o zasiłki celowe przyznawane przez ośrodki pomocy społecznej na pokrycie konkretnych wydatków, takich jak zakup leków czy sprzętu medycznego.

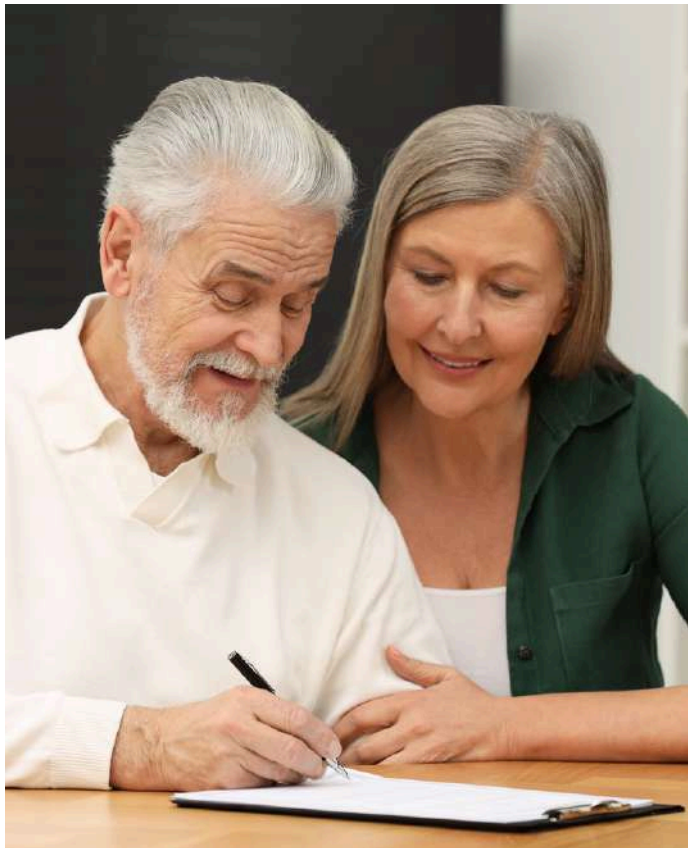
Decyzja o rezygnacji z pracy na rzecz opieki nad rodzicem wymaga dogłębnej analizy sytuacji finansowej, prawnej oraz emocjonalnej. Kluczowe jest dokładne zapoznanie się z dostępnymi formami wsparcia, terminowe składanie wniosków oraz bieżące monitorowanie zmian w przepisach prawnych. Należy pamiętać, że odpowiednio dobrane rozwiązania mogą znacząco zmniejszyć ciężar finansowy i organizacyjny związany z opieką nad bliskim.

Testament – jak ustalić czy istnieje i jak go odnaleźć

Magdalena Piech
Radca prawny

Powszechnie wiadomo, że nie wszystkie testamenty zostają odnalezione. Zdarza się, że testament zostaje ujawniony po wielu latach od śmierci spadkodawcy, a nawet po latach od stwierdzenia nabycia spadku. Taka sytuacja może skomplikować rozliczenia pomiędzy spadkobiercami.

Zasadne jest aby zrobić, wszystko, co możliwe, by taki testament odszukać. Spadkodawca powinien zadbać o to, by testament został po jego śmierci odnaleziony. Inaczej jego ostatnia wola może nie zostać spełniona. Na stopień trudności w odnalezieniu testamentu, co oczywiste, największy wpływ ma miejsce jego przechowywania. Najbezpieczniejsze są testamenty przechowywane u notariusza.

Notariusz ma możliwość przechować testamenty sporządzone w formie aktu notarialnego ale także można u niego zdeponować testament sporządzony własnoręcznie w domu, a także testament urzędowy (sporządzony wobec wójta gminy, sekretarza lub kierownika urzędu stanu cywilnego). Wbrew pozorom zdeponowanie testamentu jest trochę droższe niż jego sporządzenie w formie aktu notarialnego.

Warto wskazać, iż testament, który został sporządzony lub zdeponowany przez notariusza, jest przechowywany w kancelarii notarialnej przez 10 lat od jego sporządzenia lub przyjęcia. Po upływie 10 lat jest przekazywany do archiwum ksiąg wieczystych. Ma to miejsce wcześniej, jeśli notariusz zaprzestanie prowadzenia kancelarii notarialnej.

W sytuacji, gdy jesteśmy wskazani w testamencie i wiemy, że testament został sporządzony u konkretnego notariusza, to wystarczy się do niego udać po śmierci spadkodawcy. Notariusz wyda wypis testamentu osobom, których dotyczą postanowienia dokumentu, czyli spadkobiercy testamentowemu i zapisobiercy, a także wykonawcy testamentu i kuratorowi spadku.

Natomiast w sytuacji gdy testament nie został sporządzony, a jedynie zdeponowany u notariusza, to może zostać wydany jedynie osobie wskazanej przy złożeniu lub jej następcy prawnemu.

Gdy nie należymy do żadnej z wymienionych grup to taki wypis na nasz wniosek może uzyskać sąd. W sytuacji gdy mamy w tym interes (np. jesteśmy spadkobiercą ustawowym albo wierzycielem) możemy złożyć wniosek o otwarcie i ogłoszenie testamentu oraz stwierdzenie nabycia spadku wskazując kancelarię notarialną, w której przechowywany jest testament.

Natomiast gdy minęło już 10 lat od prawdopodobnego sporządzenia testamentu, możemy spróbować zwrócić się do archiwum ksiąg wieczystych właściwego dla kancelarii notarialnej, do której mógł udać się nasz spadkodawca.

Komplikacje pojawiają się gdy nie wiemy, czy i w której kancelarii notarialnej spadkodawca mógł sporządzić lub zdeponować testament. Możemy przejść się po najbliższych i prawdopodobnych kancelariach, ale nie daje to gwarancji trafienia do właściwej kancelarii.

W takiej sytuacji najlepszym rozwiązaniem jest uzyskanie informacji z Notarialnego Rejestru Testamentów (NORT). Notarialny Rejestr Testamentów istnieje od października 2011 roku i bardzo ułatwia odnalezienie testamentu. Od wprowadzenia NORT, jeśli testament został sporządzony u notariusza, najprawdopodobniej informacja o nim w tym rejestrze została umieszczona. Co prawda wpis do rejestru jest dobrowolny i dokonywany wyłącznie na wniosek testatora, jednak jest to wpis bezpłatny. Dlatego, w praktyce, zdecydowana większość testatorów sporządzających testament notarialny decyduje się na ujawnienie tego dokumentu w Rejestrze.

W Notarialnym Rejestrze Testamentów ujawnione mogą być nie tylko testamenty sporządzone w formie aktu notarialnego. W NORT ujawnione mogą być także testamenty przyjęte przez notariusza do depozytu, a zatem także testament własnoręczny czy urzędowy testament.

Dane z Notarialnego Rejestru Testamentów może uzyskać tylko notariusz. Nawet jeśli takie dane potrzebuje sąd, to wnioskuje on do notariusza o weryfikację zapisów. Sam nic sprawdzić w NORT nie może.

Zatem aby uzyskać informację, czy zmarły sporządził testament, wystarczy udać się do dowolnego notariusza z aktem zgonu. Nie musimy być spadkobiercą, by dowiedzieć się, czy dana osoba sporządziła testament i gdzie on jest przechowany. Wystarczy, że dysponujemy aktem zgonu.

W tym rejestrze Testamentów nie uzyskamy informacji, jaką treść ma testament ani kto w nim został powołany do spadku. Zawiera on jedynie dane, kto testament sporządził i wniósł o jego rejestrację oraz, do jakiej kancelarii notarialnej należy się udać.

Warto podkreślić, iż działający w naszym kraju Notarialny Rejestr Testamentów jest elementem Stowarzyszenia Sieci Rejestrów Testamentów (ARERT). W jego ramach współpracują notariusze z takimi krajami jak m.in.: Austria, Belgia, Holandia, Niemcy, Węgry, Słowacja czy Grecja.

Za pośrednictwem notariusza w Polsce możemy skierować zapytania dotyczące testamentów sporządzonych w wyżej wymienionych krajach, co bardzo ułatwia poszukiwanie ważnego dokumentu, jakim jest testament.

Sąd nie posiada informacji czy dany testament istnieje i jeśli nie został złożony wniosek o otwarcie i ogłoszenie testamentu i spadkodawcy nie poinformują sądu, że testament istnieje, to może dojść do dziedziczenia ustawowego. Dlatego tak ważne jest zapewnienie spadkowe składane na sprawie spadkowej, że w danej sprawie nie ma testamentu.

Rozwód bez orzekania o winie i z – różnice, zalety

Artur Zugaj
Radca prawny

Zgodnie z przepisami Kodeksu Rodzinnego i Opiekuńczego do rozwodu może dojść, gdy **między małżonkami doszło do trwałego i zupełnego rozkładu pożycia małżeńskiego**. Sytuacja taka ma miejsce gdy ustały między małżonkami wszystkie łączące ich więzi, tj.: więzi fizyczne, psychiczne oraz gospodarcze. Innymi słowy, pomiędzy małżonkami nie ma bliskości i miłości. Więzy te mogą ustać wobec działania lub zaniechania jednego czy też obojga małżonków.

Rozwiązanie małżeństwa może nastąpić tylko przed sądem, poprzez złożenie pozwu, w którym należy wnioskować o rozwód bez orzekania o winie z lub orzeczeniem o winie. Po przeprowadzeniu postępowania Sąd może orzec:

- **rozwód bez orzekania o winie** – gdy żaden z małżonków nie ponosi winy za jego rozpad
- lub
- **rozwód z orzeczeniem o winie** (jednego z małżonków lub obojgu małżonków)
- lub
- Sąd może także **nie wyrazić zgody** na rozwiązanie małżeństwa.

Istotne różnice, wynikające z rozwodu bez orzekania/z orzeczeniem o winie, dotyczą w głównej mierze warunków, w których istnieje obowiązek alimentacji drugiego małżonka oraz kosztów i czasu trwania postępowania.

Rozwód bez orzekania o winie

Rozwód bez orzekania o winie oznacza krótsze postępowanie, możliwe do zamknięcia nawet na pierwszej rozprawie, i jest najszybszą i najtańszą drogą do zakończenia nieudanego małżeństwa. Rozwód taki jest możliwy jedynie na zgodny wniosek obojgu małżonków, i zgodnie z ich wolą. Wnosząc do sądu pozew o rozwód bez orzekania o winie, małżonkowie mogą skutecznie uniknąć długotrwałego postępowania dowodowego, a podczas tego typu rozwodu w rozprawie uczestniczą zazwyczaj tylko małżonkowie. Jeśli posiadają oni małoletnie dzieci w trakcie rozwodu powinni ustalić warunki związane z realizacją obowiązków i praw wynikających z władzy rodzicielskiej.

Wyrok bez orzekania o winie ma istotne znaczenie dla ewentualnych roszczeń alimentacyjnych. Gdy wina nie została orzeczona, wówczas strony mogą żądać od siebie alimentów, ale tylko w sytuacji, gdy znajdują się w niedostatku. Stan ten nie musi istnieć jedynie w momencie orzeczenia rozwodu. Małżonek będzie w niedostatku, gdy własnymi siłami nie może zaspokoić swoich usprawiedliwionych potrzeb i np. nie dysponuje żadnymi środkami. Obowiązek ten jest ponadto ograniczony do 5 lat od chwili uprawomocnienia się wyroku orzekającego rozwód.

Rozwód z orzeczeniem o winie

Pozew o rozwód z orzeczeniem o winie to decyzja, która ma poważny wpływ na cały przebieg procesu. Jeżeli w pozwie rozwodowym małżonek wnosi o orzeczenie winy, lub jeden z małżonków sprzeciwia się rozwodowi bez orzekania o winie, Sąd ustali, czy i który z małżonków ponosi winę przeprowadzając w sprawie drobiazgowo postępowanie dowodowe i dopiero wtedy orzeknie rozwód. Często nawet oczywiste powody uzasadniające rozwód nie muszą oznaczać, że wina leży wyłącznie po jednej stronie, bowiem sprawy rozwodowe rzadko bywają biało-czarne. Małżonkowie będą musieli gromadzić i przedstawić w sądzie dowody i istotne fakty, które to dostatecznie obciążą drugiego małżonka i przesądzą o uznaniu go za osobę winną rozpadu małżeństwa. Często wiąże się to z dużym stresem i emocjami, gdyż strony muszą wracać do bolesnych momentów życia małżeńskiego, a na świadków powoływani są znajomi, sąsiedzi czy rodzina. Źródłem dowodowym w sprawie rozwodu z orzeczeniem o winie mogą być m.in.:

- zeznania stron
- zeznania świadków, m.in. przyjaciół, sąsiadów, rodziny
- zdjęcia, SMS-y oraz poszczególne nagrania audio czy wideo
- notatki z interwencji policji
- obdukcje i zaświadczenia lekarskie
- wyroki sądowe, np. o znęcaniu się nad rodziną
- inne istotne dokumenty

Na podstawie przeprowadzonych dowodów, sąd może orzec rozwiązanie małżeństwa z przyczyn zawinionych lub niezawinionych.

Do zawinionych przyczyn rozpadu małżeństwa należą m.in.:

- brak współdziałania dla dobra rodziny
- alkoholizm
- agresja i przemoc
- niewierność i zdrada
- niegospodarność
- brak wzajemnej pomocy

- uzależnienie od Internetu; hazardu; narkotyków
- zaniedbywanie małżonka lub rodziny
- brak wspólnego pożycia
- opuszczenie małżonka

Przyczyny niezawinione to obiektywne okoliczności, niezależne od małżonków. Ich ocena w oparciu o zebrany materiał dowodowy należy do Sądu. Wśród wielu ważnych przyczyn można wymienić między innymi:

- bezpłodność
- różnica wieku
- różnice światopoglądowe
- wady oświadczenia woli
- choroba
- choroba psychiczna i niedorozwój
- niedobór seksualny
- niezgodność charakterów

Po przeprowadzeniu postępowania dowodowego sąd winą rozpadu małżeństwa może obarczyć jednego z małżonków lub orzec winę obu stron. **Rozwód z winy obu stron** oznacza, że oboje małżonkowie mają udział w rozpadzie małżeństwa - Sąd uzna że każda ze stron procesu rozwodowego nie wywiązywała się należycie z obowiązków małżeńskich. Bez znaczenia jest, kto jest stroną pozwaną a kto powodem. Wbrew pozorom, rozwód z winy obojga małżonków ma miejsce dosyć często. Sąd nie rozstrzyga przy tym, która strona zawiniła bardziej. Wina małżonków traktowana jest równorzędnie (zasada braku stopniowania winy), zatem jeśli jedna strona zawiniła nawet w niewielkim stopniu, a druga dopuściła się poważniejszych przewinień, to Sąd orzeknie winę obojga małżonków.

Ustalenie winy ma istotne znaczenie, wpływając na zakres oraz czas trwania ewentualnej alimentacji. W przypadku orzeczenia rozwodu z winy obu stron **Sąd może dodatkowo orzec o alimentach na rzecz jednego z małżonków.** Małżonek rozwiedziony, znajdujący się w niedostatku, może żądać od drugiego małżonka uzyskania od niego środków utrzymania w zakresie odpowiadającym jego uzasadnionym potrzebom oraz w zakresie możliwości majątkowych i zarobkowych zobowiązanego.

Aby Sąd mógł orzec alimenty były małżonek musi udowodnić, że:

- Popadł w niedostatek (nie ma środków i możliwości, żeby zaspokoić swoje podstawowe potrzeby życiowe)
- Stan niedostatku jest niezawiniony (jeśli np. nie chce podjąć pracy, choć ma taką możliwość, nie może starać się o alimenty od byłego współmałżonka.)
- Nie wstąpił w nowy związek małżeński.

Jeżeli natomiast jeden z małżonków został uznany za winnego, to strona niewinna może domagać się alimentów, gdy rozwód spowodował znaczne pogorszenie jej sytuacji finansowej. Ma to miejsce np. w sytuacji gdy małżonek w trakcie małżeństwa nie pracował i pozostawał na utrzymaniu współmałżonka. Co ważne, nie ma ograniczeń czasowych takiego obowiązku. Nie trzeba także udowadniać niedostatku, tak jak jest to konieczne w rozwodzie z obustronnej winy, wystarczy jedynie wykazać, że rozwód pociągnął za sobą istotne pogorszenie się sytuacji materialnej.

Obowiązek dostarczania środków utrzymania małżonkowi rozwiedzionemu wygasa w razie zawarcia przez tego małżonka nowego małżeństwa. Jednakże gdy zobowiązany jest małżonek rozwiedziony, który nie został uznany za winnego rozkładu pożycia, obowiązek ten wygasa także z upływem pięciu lat od orzeczenia rozwodu, chyba że ze względu na wyjątkowe okoliczności sąd, na żądanie uprawnionego, przedłuży wymieniony termin pięcioletni.

Sąd orzekając alimenty weźmie także pod uwagę inne czynniki, takie jak:

- Potrzeby małżonka uprawnionego do alimentów (jego sytuacja finansowa i życiowa)
- Możliwości zarobkowe drugiego małżonka (jego zdolność do płacenia alimentów)
- Czas trwania małżeństwa (na decyzję sądu mogą wpłynąć małżeństwa które trwały dłużej).
- Przyczyny rozwodu (sąd może ocenić, jak zachowanie każdego z małżonków wpłynęło na daną sytuację, nawet w przypadku winy obu stron).

Kiedy Sąd nie orzeknie rozwodu (negatywne przesłanki rozwodowe)

Sąd ustalając przyczyny rozkładu pożycia małżeńskiego, może dojść do stanowiska, że istnieją negatywne przesłanki do orzeczenia rozwodu. Rozwód nie będzie orzeczony gdy:

- jest sprzeczny z zasadami współżycia społecznego
- ucierpi dobro wspólnych małoletnich dzieci
- żąda go małżonek wyłącznie winny rozkładu pożycia: od tej zasady istnieją dwa wyjątki. 1 – gdy drugi małżonek na rozwód wyrazi zgodę, 2 – gdy brak zgody jest w danych okolicznościach sprzeczny z zasadami współżycia społecznego.

Podejmując decyzje o rozwodzie warto dokładnie przeanalizować możliwe rozwiązania, które następnie decydują o przebiegu całego postępowania. Skłaniając się w wielu kwestiach do polubownych i zgodnych ustaleń między małżonkami można znacznie przyspieszyć postępowanie, jak również uniknąć zbędnego i długotrwałego konfliktu, co ma ogromne znaczenie dla wszystkich stron, a zwłaszcza dzieci. Należy bowiem pamiętać, że wyrok rozwodowy przy skonfliktowanych stronach powoduje również orzeczenie sądu w zakresie m.in. władzy rodzicielskiej, kontaktów z dziećmi, alimentów na rzecz dzieci stron, czy sposobu korzystania ze wspólnego mieszkania po rozwodzie, co znacznie wydłuża czas trwania postępowania.

Prawnicy zawsze nakłaniają małżonków do mediacji i kierowania się dobrem dzieci – gdy strony przedstawią sądowi zgodne stanowisko, proces staje się znacznie krótszy i mniej skomplikowany.

**SKORZYSTAJ Z BEZPŁATNYCH
PORAD PRAWNYCH**

WWW.POMOCPRAWNA.OIC.LUBLIN.PL

WWW.OIC.LUBLIN.PL

WWW.POWIATSWIDNIK.PL

